

Oplegnotitie: Regionale bespreking van de voortzetting van het Huis van Herstel

Aan: leden en secretarissen van:

- Portefeuillehoudersoverleg arbeidsmarkt Twente (PHA), 19 maart 2025
- Stuurgroep Zorg, Veiligheid & Straf (Stuurgroep ZVS), 19 maart 2025
- Bestuurlijk overleg BW regio Almelo (BO BW Almelo), 2 april 2025
- Bestuurlijk overleg BW regio Enschede (BO BW Enschede), 16 april 2025
- Districtelijk Veiligheidsoverleg Twente (DVO), 24 april 2025

Van: Erwin Derksen, programmamanager Zorg & Veiligheid gemeente Almelo

Onderwerp: voortzetting en financiering van het Huis van Herstel vanaf 1 januari 2026

Voorstel:

De hierboven genoemde regionale bestuurlijke gremia **adviseren** de colleges van de Twentse gemeenten om in te stemmen met:

1. De voortzetting van het Huis van Herstel Twente zoals in het concept collegevoorstel voorgesteld.
2. Het Huis van Herstel Twente vooralsnog voor de komende twee jaar te financieren uit regionale middelen.
3. Het Huis van Herstel Twente aan het einde van 2026 te evalueren en afhankelijk van de uitkomst te beslissen over structurele borging.

Leeswijzer vooraf:

*Deze oplegnotitie schets **het totaal-perspectief** van het Huis van Herstel voor de vijf genoemde regionale bestuurlijke overleggen. De nadruk van het advies aan de gemeenten verschilt bij elk regionaal overleg: Stuurgroep ZVS en het DVO gaan over de voortzetting van Huis van Herstel in het algemeen. PHA en BO's BW gaan over de financiering van respectievelijk arbeidsmarkt- en BW-middelen. Het punt van de monitoring en evaluatie raakt alle vijf.*

Aanleiding

De pilot Huis van Herstel Twente is in 2019 gestart vanuit het Rijksprogramma Koers en Kansen en zal eind 2025 stoppen. Kiezen de Twentse gemeenten voor de voortgang van het Huis van Herstel vanaf 2026, dan betalen zij de extra kosten (bovenop de kosten voor de BBA¹) voor de specifieke aanpak van het Huis van Herstel. Dat betekent dat de Twentse gemeenten medio 2025 zullen moeten beslissen of zij met het Huis van Herstel **verder gaan** en vanaf 2026

¹ De basis van het voor Nederland unieke concept van het Huis van Herstel Twente is een Beperkt Beveiligde Afdeling (BBA). Het ministerie van Justitie en Veiligheid financiert via de Dienst Justitiële Inrichtingen de kosten voor de exploitatie en uitvoering van een Beperkt Beveiligde Afdeling. Deze bedragen jaarlijks € 1,3 miljoen.

financieel verantwoordelijk willen zijn. Het gaat om de financiering van de methode Huis van Herstel, inclusief de randvoorwaarden om dit uit te kunnen voeren en bedraagt maximaal € 356.960,- op jaarbasis. Zonder deze aanvullende financiering houdt het Huis van Herstel op te bestaan en wordt de locatie een reguliere Beperkt Beveiligde Afdeling van de PI Almelo. Zonder Huis van Herstel stromen ex-gedetineerden met zorgwekkend gedrag uit met de focus op overleven. Hierdoor vallen zij makkelijk terug in oude patronen en is de kans op overlast en recidive groot. Met een risico op nieuwe slachtoffers, nieuwe veiligheidsrisico's en een fors beroep op de gemeenten (zorg, ondersteuning en uitkering). De gevolgen zijn voor de samenleving, de gemeenten, waar zij komen te wonen.

Besluitvormingsproces

In de maand mei 2025 wordt aan de colleges van de 14 Twentse gemeenten gevraagd om te beslissen over de voortzetting van het Huis van Herstel en de financiering ervan.

In de maanden daaraan voorafgaand geven de portefeuillehouders van Veiligheid, Zorg (beschermd wonen) en arbeidsmarkt een advies aan de colleges over de voortzetting en financiering van het Huis van Herstel.

Doel

Doel is om ruim voor 1 juli 2025 te komen tot een eensluidend besluit van de Twentse gemeenten over de toekomst van het Huis van Herstel. Daarvoor is een concept collegevoorstel opgesteld. Het voorstel is onderbouwd door twee onderliggers: het impactonderzoek van september 2024 en het financieringsadvies, begin februari 2025.

Gespreksleidraad regionale overleggen

De regionale overleggen vormen de sleutel voor een eensluidend en positief besluit in de 14 colleges. Daarom is hieronder **één annotatie met hetzelfde narratief** voor elk overleg geschreven. Het is te gebruiken als **gespreksleidraad**.

Toelichting kernpunt 1: *De voortzetting van het Huis van Herstel is afhankelijk van de financiering door de Twentse gemeenten.*

Het Huis van Herstel is een samenwerkingsconcept waarbij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), de drie reclasseringsorganisaties (3RO) en gemeenten samen zorgen voor de terugkeer van en nazorg voor ex gedetineerden². Alle partners, inclusief de Twentse gemeenten, hebben daarvoor in 2021 het samenwerkingsconvenant ondertekend. Het ministerie van Justitie en Veiligheid en DJI hebben in 2023 laten zien dat zij geloven in het Huis van Herstel. Ze hebben de pilot met twee jaar verlengd en hebben daar € 1,2 miljoen in gestoken. In die twee jaar zien we het tot volle wasdom komen en is de verwachte maatschappelijke impact onderbouwd. Het ministerie en DJI zien de meerwaarde van het Huis van Herstel, maar zijn beperkt tot het voortzetten van de reguliere BBA's en hebben geen ruimte voor een plus. Dat is op dit moment niet haalbaar. Zonder financiering door de gemeenten zal het ministerie van JenV/DJI het Huis van Herstel per 31 december 2025 beëindigen.

Inhoudelijk is in Twente een breed draagvlak voor het Huis van Herstel, zowel bij de portefeuillehouders Veiligheid als bij portefeuillehouders Zorg en Arbeidsmarkt. Uitgangspunt

² Nazorg ex gedetineerden is een wettelijke taak van gemeenten. De terugkeer van gedetineerden naar de samenleving, re-integratie, is een wettelijke taak van DJI.

voor de besluitvorming is **instemming van alle Twentse gemeenten** met de voortzetting en financiering van Huis van Herstel.

Toelichting kernpunt 2 De gemeenten kunnen Huis van Herstel financieren uit regionale middelen arbeidsmarkt en centrumgemeentemiddelen Beschermd Wonen.

De maatschappelijke effecten van het Huis van Herstel vallen in de gemeenten. Het impactonderzoek geeft aan waar die effecten zijn te verwachten. Daarbij is doorgerekend dat het Huis van Herstel leidt tot besparingen, in het veiligheidsdomein, maar vooral in het sociaal domein. Voor ongeveer de helft bij de WMO en ongeveer de helft bij de Participatiewet. In de regionale samenwerking binnen deze twee wetten is op dit moment **ruimte om het Huis van Herstel te financieren**: in de centrumgemeente-middelen van Beschermd Wonen en bij de regionale arbeidsmarktmiddelen. Voorstel is om deze budgetten in te zetten voor de dekking van de kosten van het Huis van Herstel. In ieder geval voor de jaren 2026 en 2027. De wijze waarop de budgetten kunnen worden ingezet is uitgewerkt in aparte memo's voor de betreffende regionale overleggen, te weten het PHA en de bestuurlijke overleggen Beschermd Wonen centrumgemeente Enschede en Almelo.

Toelichting kernpunt 3: Geef de methode van Huis van Herstel tijd om zich te bestendigen en te bewijzen.

Vanaf februari 2025 is de bezetting van het HvH op het realistische niveau (20) en is er ruimte om verder door te groeien. In 2025 gaan meer gedetineerden vanuit het HvH uitstromen naar de Twentse gemeenten. We gaan zien of de scenario's en verwachtingen van het impactonderzoek uitkomen. In 2026 levert het Actieonderzoek van de pilot HvH de blauwdruk voor de inhoudelijke werkwijze voor een effectief Huis van Herstel op. Het is verstandig om de ontwikkeling van Huis van Herstel te blijven **monitoren en evalueren**, zodat de verwachtingen van het impactonderzoek daaraan getoetst kunnen worden. Het advies is om dit in 2026 en 2027 te blijven doen en informatie over de realisatie van de maatschappelijke effecten te verzamelen. Zodat de gemeenten, samen met het ministerie van JenV, 3 RO en DJI de afweging kunnen maken over verdere voortzetting en **structurele borging** van Huis van Herstel.